

nas seljaštvo u tim krajevima strada, što je posljedica te nagle promjene iz feudalne u građansku državu.

Prva i najrazornija posljedica te nagle promjene društvenog poretka bila je u tome, da je razorena autohtona seljačka gospodarska autarhija, razorena je velika kućna zajednica, skupčina, koja je bila organizirana na načelu kolektivne proizvodnje u cilju podmirivanja kolektivnih potreba članova kućne zajednice. »Moderna« država tražila je reorganizaciju čitave proizvodnje, ne sa svrhom podmirivanja kućnih potreba, nego u prvom redu sa svrhom podmirivanja potreba tržišta, trgovine, pa makar kraj toga stradala lična potrošnja samih proizvađača.

Tu reorganizaciju proizvodnje postigla je »moderna« država na više načina, ali u prvom redu opozivanjem seljačkih gospodarstava. U feudalnom poretku seljaci su davali feudalnoj gospodi jedan dio svojih proizvoda; prema tome količina davanoga bila je uvijek zavisna o količini godišnjeg dohotka, pa je tako seljak bio osiguran, da će podmiriti svoje potrebe. Međutim građansko-birokratska država trebala je ne seljačke proizvode, nego gotov novac. Taj je novac trebao, da se podmiri brojno činovništvo, da se razviju gradovi i da se izgrade moderna saobraćajna sredstva. Nije se više vodilo računa o godišnjem dohotku seljaka i o podmirivanju njegovih potreba. Seljak je bez obzira na svoj prirod i bez obzira na to, da li je njemu ostalo dovoljno da podmiri svoje najnužnije potrebe, morao plaćati porez u gotovu novcu, jer ako ga nije